Α’ ΑΡΣΑΚΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΨΥΧΙΚΟΥ

ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

Α’β

«Στοιχεία ρομαντισμού και ρεαλισμού στον Ευγένιο Ονέγκιν του Αλεξάντρ Πούσκιν»

Καθηγητές: κ. Δ. Μπαλτάς, κ. Έ. Κορρέ

Αλεξάντρ Σεργκέγεβιτς Πούσκιν - Βιογραφία

Ο **Αλεξάντρ Σεργκέγεβιτς Πούσκιν** (στα ρώσικα: **Александр Сергеевич Пушкин**), (6 Ιουνίου 1799 – 10 Φεβρουαρίου (29 Ιανουαρίου) 1837), ήταν μέγιστος Ρώσος ποιητής, συγγραφέας, γενάρχης της σύγχρονης ρωσικής λογοτεχνίας και γνωστός φιλέλληνας. Θεωρείται ο κορυφαίος Ρώσος ποιητής όλων των εποχών. Μορφή συγκλονιστική, με έργο πανανθρώπινο, γέννησε σε μια δύσκολη και αφιλόξενη γη αληθινά θαύματα. Με φωτεινό του φάρο την ασύγκριτη πένα του, το ποτάμι της ρωσικής λογοτεχνίας ξεχύθηκε σαν λάβα, εκφράζοντας την περίφημη ρωσική ψυχή και τοποθετώντας τη Ρωσία οριστικά και αμετάκλητα στις μεγάλες πνευματικές δυνάμεις.

Η ζωή του

Ο Πούσκιν γεννήθηκε στη Μόσχα, από γονείς ευγενείς, στα τέλη του 18ου αιώνα, την ημέρα της Μεγάλης Παρασκευής. Οι γονείς του, ο Σεργκέι Λβόβιτς Πούσκιν και η Ναντέζντα (Νάντια) Οσσίποβνα Χάννιμπαλ, μόλις είχαν εγκατασταθεί στην πρωτεύουσα μετά την παραίτηση του πατέρα του από τον τσαρικό στρατό και τη γέννηση της αδελφής του Όλγας λίγο καιρό πρωτύτερα. Το 1805 γεννήθηκε και το τρίτο παιδί, ο Λεβ (Λέων). Οι γονείς τους τα παραμελούσαν και δεν αφιέρωναν σχεδόν καθόλου χρόνο για να ακούσουν τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς τους. Με τους γονείς του μιλούσε γαλλικά, συνήθεια των ευγενών του καιρού εκείνου. Τη ρωσική γλώσσα την έμαθε από τη γιαγιά του από την πλευρά της μητέρας του και τους δουλοπάροικους που υπηρετούσαν στο σπίτι του. Ο θείος του, ποιητής Βασίλι Πούσκιν (αδελφός του πατέρα του), τον βοήθησε επίσης στην πρώιμη καλλιτεχνική του περπατησιά και αγαπήθηκε ιδιαίτερα από τον μικρό Αλέξανδρο.

Το 1811, σε ηλικία 12 ετών φεύγει από τη Μόσχα για την Αγία Πετρούπολη (πρωτεύουσα τότε της Ρωσίας) και μπαίνει υπότροφος στο Λύκειο του Τσάρκογιε Σελό, που μόλις είχε εγκαινιάσει τη λειτουργία του, ιδρυθέν από τον Αλέξανδρο Α'. Το περίφημο αυτό Λύκειο αποτέλεσε λίκνο ελεύθερων πνευμάτων και επαναστατών, με πολλούς νέους, τέκνα ευγενών, να ενστερνίζονται φιλελεύθερες ιδέες. Δύο εγκάρδιους φίλους έκανε ο Πούσκιν στο Λύκειο αυτό. Ο ένας ήταν ο Βίλχελμ Κάρλοβιτς Κύχελμπέκερ (1797-1846), γερμανικής καταγωγής, ο οποίος διακρίθηκε μετέπειτα ως ποιητής και αφού εισήλθε στον κύκλο των Δεκεμβριστών, έλαβε μέρος στην εξέγερση του Δεκεμβρίου του 1825. Ο έτερος στενός φίλος του ήταν ο Αντόν Αντόνοβιτς Ντέλβιγκ (1798-1831), τέκνο ευγενών, βαλτικής καταγωγής, ο οποίος επίσης διακρίθηκε ως ποιητής και κριτικός λογοτεχνίας.

Ο Πούσκιν, αποφοιτώντας και διοριζόμενος στο Υπουργείο των Εξωτερικών, παραδόθηκε στις χαρές της ζωής, αθώες και αμαρτωλές. Σύχναζε στα σαλόνια, στους πιο διαλεχτούς λογοτεχνικούς κύκλους, στα θέατρα, αλλά και σε λιγότερο

φωτεινούς χώρους, σε μισόφωτα όπου η αισθησιακή ηδονή αποθέωνε τη ζωή. Παρέδωσε την άστατη καρδιά του και το κορμί του στις χαρές της ζωής, το πνεύμα του όμως ωρίμασε με τρόπο δυσανάλογο προς την ηλικία του. Οι λέξεις ακολουθούσαν μαγεμένες τα καπρίτσια του, αποθεώνοντας το δημιουργικό του οίστρο. Πολλά ποιήματα που έγραψε ο Πούσκιν στα χρόνια 1817-1820, συντίθενται από παιχνιδιάρικους στίχους, εκφράζοντας, άλλα από αυτά ήρεμα αισθήματα και άλλα ισχυρά αισθησιακά πάθη, όπως το ποίημα *Ο θρίαμβος του Βάκχου*. Την ίδια περίοδο ο ποιητής γράφει το πρώτο μεγάλο ποιητικό του έργο, ένα κωμικοηρωικό έπος τριών χιλιάδων στίχων, το *Ρουσλάν και Λιουντμίλλα*. Παράλληλα όμως συνέχισε την καυστική μέσω των γραπτών του κριτική κατά της κοινωνικής κατάστασης στην τσαρική Ρωσία και της έντονης δεσποτικής φύσης της, προκαλώντας τελικά την οργή του τσάρου Αλέξανδρου Α', ο οποίος αποφασίζει να τον στείλει εξόριστο στη Σιβηρία ή στον ακόμα πιο παγωμένο Βορρά, σε ένα μοναστήρι σε ένα νησί της Λευκής Θάλασσας. Για καλή τύχη του ποιητή, από πνευματική στοργή και συγκίνηση για το νέο ποιητικό άστρο που είχε ανατείλει, έσπευσαν να τον βοηθήσουν τρεις κορυφαίοι τότε εκπρόσωποι των ρωσικών γραμμάτων, ο λογοτέχνης και ιστορικός Νικολάι Μιχάιλοβιτς Καραμζίν, ο ποιητής Βασίλι Αντρέγεβιτς Ζουκόφσκι και ο Αλεξέι Νικολάγιεβιτς Ολένιν, πρόεδρος της Ακαδημίας Καλών Τεχνών, άντρας με εξαιρετική ευρυμάθεια. Ενεργοποίησαν υψηλές γνωριμίες τους και με τη συνδρομή και της τσαρίνας κινητοποιήθηκαν για να τον σώσουν από την οργή του τσάρου. Την πλάστιγγα όμως οριστικά υπέρ αυτού έκρινε ο Ιωάννης Καποδίστριας, άμεσος προϊστάμενος του Πούσκιν στο Υπουργείο Εξωτερικών, αφού πρώτα τού υποσχέθηκε ο Πούσκιν να μείνει μακριά από την πολιτική για ένα χρόνο. Μετά την υπόσχεση αυτή ο Καποδίστριας απέσπασε την έγκριση του τσάρου για μετάθεση του αντιδραστικού Πούσκιν στη Νότια Ρωσία.

Στο τότε ρωσικό Κισινιόφ, την πρωτεύουσα σήμερα της Μολδαβίας, στη Βεσσαραβία της νότιας Ρωσίας όπου μετατέθηκε, ο Πούσκιν τέθηκε υπό την επίβλεψη του στρατηγού Ιβάν Νίκιτιτς Ίνζοφ, ανθρώπου γενναίου και καλλιεργημένου, διακεκριμένο πολεμιστή των ναπολεόντειων πολέμων, έπειτα από επιθυμία του Καποδίστρια. Την ίδια εποχή, γράφει μια από τις καλύτερες μπαλάντες του, *Το τραγούδι του σοφού Ολέγκ*, βασισμένο σε σκανδιναβικό και ρωσικό μύθο. Η μπαλάντα ακολουθούσε το καλλιτεχνικό ρεύμα του Ρομαντισμού και μιλούσε για την αξία της συντροφικότητας, τους φίλους που αφήσαμε πίσω, την αλαζονεία, την τιμή, τις αρχέγονες ιδέες της συλλογικότητας που προδώσαμε και τη νέμεση. Ποίημα σαφώς επηρεασμένο από την καλλιτεχνική σκιά που είχε απλώσει στην Ευρώπη ο κορυφαίος ρομαντικός ποιητής Τζορτζ Γκόρντον Μπάιρον (ο λόρδος Μπάιρον).

Ως τα τέλη του 1822, γράφει τα ποιήματα *Ο αιχμάλωτος του Καυκάσου*, *Η πηγή του Μπαχτσε-σαράι* και *Οι αδελφοί λήσταρχοι*, το οποίο δεν ολοκλήρωσε. Χαρακτηριστικό θέμα των ποιημάτων *Ο αιχμάλωτος του Καυκάσου* και του πιο βαρυσήμαντου *Η πηγή του Μπαχτσε-σαράι*, είναι ο ανεκπλήρωτος, άφταστος, αδύνατος έρωτας. Από τα γράμματα του ποιητή διαφαίνεται πως το ποίημα *Η πηγή του Μπαχτσε-σαράι* είναι στενά δεμένο με ένα δυνατό προσωπικό αίσθημα, τον ένα από τους δύο πιο αγνούς έρωτες της ζωής του Πούσκιν, έρωτα που βροντοφωνάζει στη διαπασών στο ποίημα αυτό με το φλογισμένο στόμα του χάνου (ηγεμόνα στους ταταρικούς λαούς) Γιρέι. Οι μελετητές του δεν είναι σύμφωνοι ως προς το όνομα της κοπέλας που αγαπούσε. Πιο πιθανό είναι αυτή να ήταν η Σοφία Ποτόσκαγια,

συνομήλική του, κόρη Πολωνορώσου στρατηγού και Ελληνίδας Κωνσταντινουπολίτισσας, την οποία αγαπούσε από μικρός, από τα χρόνια της Αγίας Πετρούπολης.

Ο θάνατός του

Ο Πούσκιν ζούσε στο σπίτι του Μόικα με τη σύζυγό του Ναταλία Πούσκινα - Γκοντσάροβα, περιβόητη Ρωσίδα καλλονή, που ο ποιητής την είχε γνωρίσει και την είχε ερωτευθεί σε ηλικία 16 χρονών. Ο γάμος τους έγινε στις 18 Φεβρουαρίου 1831 κι απέκτησαν μαζί τέσσερα παιδιά.

Το Νοέμβριο του 1836, ο Πούσκιν ελάμβανε ανώνυμες υβριστικές επιστολές, στις οποίες τον αποκαλούσαν "ιστοριογράφο του Τάγματος των Κερατάδων". Ο ποιητής είχε καταλήξει στο συμπέρασμα, ότι η προέλευση των επιστολών αυτών είχε να κάνει με τις επίμονες ερωτοτροπίες του Ζορζ ντ' Αντές), ενός αξιωματικού του ιππικού γαλλικής καταγωγής.

Ο Πούσκιν, μη ανεχόμενος τα κουτσομπολιά, δεν είχε άλλη επιλογή παρά να καλέσει τον ντ' Αντές σε μονομαχία. Τελικά, ο ντ' Αντές αποδέχτηκε την πρόσκληση του Πούσκιν για μονομαχία, παρά την επίσημη απαγόρευση που υπήρχε. Ο Πούσκιν συνάντησε στο "Λογοτεχνικό Καφέ" της Αγίας Πετρούπολης το φίλο του Konstantin Danzas (1801 - 1870), ταγματάρχη του ρωσικού στρατού, τον οποίο όρισε μάρτυρα στη μονομαχία του με τον ντ' Αντές.

Η μονομαχία έγινε το απόγευμα της 27ης Ιανουαρίου του 1837 στα χιονισμένα περίχωρα της Αγίας Πετρούπολης, με δυνατό αέρα και θερμοκρασία δεκαπέντε βαθμούς υπό το μηδέν. Ο Πούσκιν τραυματίστηκε θανάσιμα στο κάτω μέρος της κοιλιάς και μεταφέρθηκε με άμαξα στο σπίτι του στην πρωτεύουσα. Πέρασε τις τελευταίες ημέρες της ζωής του στο σπουδαστήριο-γραφείο του, ανάμεσα σε αγαπημένα του πρόσωπα, θαυμαστές και φίλους. Άφησε την τελευταία του πνοή στο ανάκλιντρο του γραφείου του δύο ημέρες αργότερα, το απόγευμα της 29ης Ιανουαρίου 1837, ώρα 2:45, σε ηλικία 38 ετών. Ο θάνατος του Πούσκιν, όπως είπε ο φίλος του ζωγράφος Karl Briullov, ήταν "μια ανεπανόρθωτη απώλεια για το ρωσικό πολιτισμό".

Περίληψη του έργου

Το έργο του Αλεξάντρ Πούσκιν με τίτλο «Ευγένιος Ονέγκιν»(1823), αποτελεί ένα έμμετρο μυθιστόρημα το οποίο εξιστορεί τη ζωή και τη δράση του **Ευγένιου Ονέγκιν**, ενός γοητευτικού άντρα, αλλά και τις σχέσεις και τις ενέργειες των ανθρώπων που ζουν και δρουν σε στενό περιβάλλον γύρω από αυτόν. Ο Ευγένιος γεννήθηκε σε μια περιοχή κοντά στον ποταμό Νέβα, έναν από τους ποταμούς που διασχίζουν τη Ρωσία. Ο πατέρας του χρωστούσε αρκετά χρήματα λόγω των σπαταλών του, ενώ ο θείος του βρισκόταν σε ένα κρεβάτι όντας βαθιά άρρωστος, τη φροντίδα του οποίου είχε αναλάβει ο Ευγένιος. Λόγω, λοιπόν, των άσχημων συνθηκών ζωής ο Ευγένιος μεταφέρθηκε στο σπίτι μιας Μαντάμ για να ζήσει για λίγο χρονικό διάστημα, ενώ αργότερα ο γάλλος Μεσιέ Λ' Αμπέ προσφέρθηκε να τον φιλοξενήσει και τον αναθρέψει ο ίδιος. Ο Ευγένιος σαν παιδί ήταν λίγο άταχτος, όμως το γλυκό και ευγενικό του παρουσιαστικό τον γλύτωνε από πιθανές τιμωρίες. Όταν έφτασε η ώρα της ενηλικίωσής του, ο Ευγένιος εξελίχθηκε σε έναν όμορφο και καλοντυμένο νέο με ρούχα από το Λονδίνο, γνώριζε άπταιστα γαλλικά, όπως άλλωστε πρόσταζε η εποχή, ενώ ήξερε να φέρεται με τρόπο σωστό και ευγενικό, πράγματα που τον κατέτασσαν στην υψηλή κοινωνία της εποχής. Γνώριζε λατινικά και, παρ'όλο που δεν ήταν επιστήμονας και σπουδασμένος, είχε οικονομικό μυαλό, πράγμα που δεν εκτίμησε ο πατέρας του και υποθήκευσε το σπίτι. Ήξερε πώς να φερθεί σωστά στους ανθρώπους, ενώ η γοητεία και ο ρομαντισμός που εξέπεμπε τον καθιστούσαν εξαιρετικά δημοφιλή στο γυναικείο φύλο.

Η κοσμική ζωή του Ευγένιου είναι μεγάλη και τον καλούν σε ποικίλες συναντήσεις, σπίτια και θέατρα, στα οποία παρευρίσκεται. Όμως, όλα αυτά, σε συνδυασμό με τις ανέσεις και την κοσμικότητα της αριστοκρατικής ζωής, δεν τον γεμίζουν ψυχικά και νιώθει πλήξη και κενότητα ψυχής, ψάχνοντας να βρει και να βιώσει κάτι έντονο και ξεχωριστό. Κατά τη διάρκεια αυτή της εμφάνισης και βίωσης της τεράστιας ανίας του, ο πατέρας του πεθαίνει και βρίσκεται να έχει όλα τα χρέη του πατέρα του τα οποία προκειμένου να ξεπληρώσει έδωσε στους δανειστές όλη του την περιουσία, ενώ ακολούθησε ο θάνατος του θείου του, πράγματα που τον ανάγκασαν να ζήσει πια μόνιμα στο χωριό του πατέρα του, μακριά από την κοσμική ζωή στην οποία είχε συνηθίσει να ζει.

Στο ειδυλλιακό τοπίο στο οποίο ζούσε αποφάσισε να κάνει μεταρρυθμίσεις στο θεσμό της δουλείας στις εκτάσεις του, φέρνοντάς τον σε αντιπαράθεση με τους γείτονές του. Τη στιγμή εκείνη έρχεται να εγκατασταθεί στο χωριό ένας νέος ονόματι **Βλαδίμηρος Λένσκι**, ο οποίος έμελε να γίνει κολλητός φίλος με τον Ευγένιο. Ο Βλαδίμηρος ήταν αθώος και καλοκάγαθος στην ψυχή και ασχολιόταν με το να συγγράφει ερασιτεχνικά μόνος του ποιήματα, τα οποία δεν εξέδιδε. Τα κοινά που είχε με τον Ευγένιο, όπως το ότι δεν ήθελε να παντρευτεί και οι καθημερινές του ασχολίες, τον έφεραν σε κοντινή σχέση με τον Ευγένιο με αποτέλεσμα να περνούν αρκετές ώρες της ημέρας μαζί και να γίνουν φίλοι. Ο Βλαδίμηρος ήταν βαθιά

ερωτευμένος με την **Όλγα**(από την οικογένεια των Λαριναίων), κοπέλα εκθαμβωτικής ομορφιάς και με ευγενικούς και εξαιρετικούς τρόπους, την οποία προόριζαν να παντρευτεί μαζί του, ανταποδίδοντάς του τον έρωτά της. Η μεγαλύτερη αδερφή της Όλγας ήταν η **Τατιάνα** η κεντρική ηρωίδα του έργου. Η Τατιάνα, σε αντίθεση με την αδερφή της, δεν ήταν τόσο όμορφη, αλλά μελαγχολική, άγρια και σιωπηλή, ενώ πολύ συχνά συλλογιζόταν διάφορα πράγματα αντί να μιλάει με τους ανθρώπους στην γειτονιά. Θαύμαζε την ποίηση και τη λογοτεχνία και ήταν γυναίκα με βαθύ συλλογισμό και σκέψη.

Ένα βράδυ ο Βλαδίμηρος και ο Ευγένιος αποφασίζουν να επισκεφθούν το σπίτι των Λαριναίων. Στη επίσκεψη αυτή ο Ευγένιος συναντά για πρώτη φορά την Τατιάνα, η οποία του κάνει εντύπωση με τη σκυθρωπότητα και αντικοινωνικότητά της. Από τη στιγμή εκείνη η Τατιάνα ερωτεύτηκε παράφορα τον Ευγένιο και από εδώ και στο εξής στοιχειώνει τις σκέψεις και τα όνειρά της. Τον σκέφτεται συνέχεια και αυτό την οδηγεί στο να εξιστορήσει στην **νταντά** της τον έρωτά της προς αυτόν, η οποία τη συμβουλεύει και της απαλύνει τον πόνο που νιώθει από την απουσία του. Η αγάπη της για αυτόν ξεχειλίζει και την ταξιδεύει σε παραμυθένια μέρη τα οποία δεν έχει εξερευνήσει μέχρι τώρα, ενώ την οδηγεί στο να του γράψει ένα γράμμα με σκοπό να του εκφράσει τι νιώθει γι' αυτόν. Στο γράμμα αυτό του εξηγεί τα συναισθήματα αγάπης και έρωτα πού τρέφει για αυτόν και πως δεν μπορεί να ζήσει χωρίς την παρουσία του στη ζωή της και τον παρακαλεί να της εξηγήσει και ο ίδιος αν νιώθει το ίδιο με αυτήν και να της απαντήσει όσο πιο σύντομα μπορεί. Στη συνέχεια ζητάει από τη νταντά της να παραδώσει το γράμμα, το οποίο τελικά αναλαμβάνει να το μεταφέρει ο εγγονός της. Οι μέρες περνούσαν και ο Ευγένιος δεν απαντούσε στο γράμμα της Τατιάνας, πράγμα το οποίο άγχωνε ιδιαίτερα την Τατιάνα και την έβαζε σε αμφιβολίες σχετικά με το αν διάβασε το γράμμα.

Ο Ευγένιος, διαβάζοντας το γράμμα ένιωσε συγκίνηση για τα συναισθήματά της προς αυτόν, όμως δεν ήθελε να κοροϊδέψει μια αθώα και ερωτευμένη κοπέλα. Αποφασίζει λοιπόν να επισκεφθεί το σπίτι της, το οποίο άγχωσε την Τατιάνα και της ξύπνησε από το λήθαργο στον οποίο είχε πέσει περιμένοντας κάποιο σημάδι απάντησης. Ο Ευγένιος αποφασίζει να της μιλήσει και να της εξηγήσει ότι τον συγκίνησε η εξομολόγησή της και ότι αν αποφάσιζε να κάνει οικογένεια και να μοιραστεί όλη του τη ζωή με μια κοπέλα, τότε σίγουρα θα ήταν αυτή. Όμως της εξήγησε πως ο χαρακτήρας του δεν είναι τόσο τέλειος όσο αυτή τον φαντάζεται και ότι είναι άνθρωπος που δεν αξίζει στην Τατιάνα, αφού αν την συνήθιζε θα την βαριόταν, αποκαλώντας τον εαυτό του ζηλιάρη, κατσούφη και θυμωμένο, θέτοντάς της το ερώτημα αν αυτόν τον τύπο ατόμου είχε φανταστεί όταν έγραφε το γράμμα της. Η Τατιάνα ακούγοντας τα λόγια του Ευγένιου άρχισε να κλαίει με λυγμούς και να νιώθει πως γκρεμίζονται τα όνειρά της και πως δεν θα μπορούσε να αντέξει τον πόνο που ένιωθε, με επακόλουθο την καταρράκωση της ηρωίδας και τη βαθιά θλίψη της.

Παράλληλα όμως με την εξέλιξη της ιστορίας του Ευγένιου και της Τατιάνας ο Λένσκι βιώνει τον έρωτά του με την Όλγα, περνώντας ώρες μαζί της και απαγγέλλοντάς της τα ποιήματα που έχει γράψει για αυτήν. Ο Ευγένιος όμως άρχισε να ζει ζωή «ασκητική», περνώντας τη μέρα του με καθημερινές ασχολίες και εγκαταλείποντας τον παλιό τρόπο ζωής του, νιώθοντας όμως ακόμα την ανία και την πλήξη που πρωταγωνιστούσαν στη ζωή του. Ο Βλαδίμηρος προσκαλεί τον Ευγένιο να έρθει μαζί του στο σπίτι της Όλγας που τον είχαν καλέσει, ενώ θεσπίζεται η ημερομηνία του γάμου του με την Όλγα δύο εβδομάδες αργότερα, πράγμα που τον έκανε να αναθεωρήσει τις απόψεις του μερί γάμου και δέσμευσης.

Μπαίνει ο χειμώνας και το τοπίο στη Ρωσία γεμίζει με χιόνι και χειμωνιάτικες εικόνες. Ο πόνος όμως της Τατιάνας δεν περνάει και την οδηγεί στο να δει ένα όνειρο. Στο όνειρο η Τατιάνα βλέπει πως την κυνηγάει μια αρκούδα και πως βρίσκει καταφύγιο σε ένα σπίτι στο οποίο γευματίζουν ο Ευγένιος με άλλα παράξενα όντα και τη στιγμή που ο Ευγένιος πηγαίνει να φάει την Τατιάνα μπαίνει ο Λένσκι και η Όλγα εξοργίζοντας τον Ευγένιο, ο οποίος με ένα μαχαίρι σκοτώνει τον Βλαδίμηρο, πράγμα το οποίο αποτελεί μια προοικονομία για το τέλος του έργου. Λίγες μέρες αργότερα, στο σπίτι των Λαριναίων όπου θα γίνονταν οι αρραβώνες του Βλαδίμηρου και της Όλγας κατέφθαναν καλεσμένοι και ανάμεσα σε αυτούς ο Ευγένιος μαζί με το Λένσκι. Μόλις τον βλέπει η Τατιάνα ταράζεται και νιώθει θλίψη, πράγμα το οποίο προσέχει ο Ευγένιος και γίνεται έξαλλος, θέλοντας να εκδικηθεί τον Λένσκι που τον έφερε μαζί του. Έτσι, καθώς οργανώνεται χορός ο Ευγένιος ζητάει το χέρι της Όλγας για να χορέψει και αρχίζουν να χορεύουν, πράγμα πολύ προκλητικό καθώς η Όλγα ήταν επίσημα αρραβωνιασμένη. Ο Λένσκι, μη αντέχοντας το θέαμα μπροστά στα μάτια του, βγαίνει από το σπίτι και πηγαίνει να φέρει τα όπλα, ώστε να καλέσει σε μονομαχία τον Ευγένιο, ώστε να αποκαταστήσει την πληγωμένη του τιμή.

Ύστερα από την σκηνή αυτή με την Όλγα, ο Ευγένιος νιώθει ικανοποίηση από την εκδίκηση που πήρε, ενώ η Τατιάνα βουλιάζει στη θλίψη και τη ζήλεια για το θέμα που είδε. Μετά από λίγο καιρό, καταφθάνει στα χέρια του Ευγένιου ένα γράμμα από το Λένσκι, στο οποίο τον καλεί πλέον ανοιχτά και επίσημα σε μονομαχία. Διαβάζοντας την επιστολή ο Ευγένιος παραδέχεται ότι φέρθηκε πολύ άσχημα τόσο στην Τατιάνα όσο και στο Βλαδίμηρο κάνοντας την αυτοκριτική του, ενώ παράλληλα ο Βλαδίμηρος αποχαιρετά την Όλγα, έχοντας μια υποψία για την έκβαση της μονομαχίας. Την επόμενη μέρα ο Λένσκι ξυπνάει νωρίς και ετοιμάζεται για την επακόλουθη μονομαχία, ενώ ο Ευγένιος αρνείται να ξυπνήσει τόσο νωρίς, δείχνοντας πάλι την υπεροψία του. Καθώς λοιπόν βρίσκονται και οι δύο στο πεδίο της μάχης, τήρησαν όλα τα τυπικά σύμφωνα με τα οποία γίνονταν οι μονομαχίες εκείνη την εποχή, με το Λένσκι να αποφασίζει να πατάει τη σκανδάλη απέναντι στον Ευγένιο. Τη στιγμή όμως εκείνη ο Ευγένιος, ο οποίος γνώριζε πώς να χειρίζεται τα όπλα σε αντίθεση με τον Βλαδίμηρο, ρίχνει με το πιστόλι και σημαδεύει μονομιάς τον Βλαδίμηρο, με αποτέλεσμα ο Λένσκι να πεθαίνει. Μόλις η Όλγα μαθαίνει το συμβάν μένει έκπληκτη και στη συνέχεια σπαράζει από το κλάμα για το χαμό του αγαπημένου της, ενώ η Τατιάνα, αφού μάθει τα γεγονότα, θλίβεται βαθιά για το Βλαδίμηρο και την αδερφή της Όλγα και βυθίζεται στις σκέψεις της.

Παρ' όλα αυτά, η Όλγα στεναχωριέται για λίγο καιρό και σε μικρό χρονικό διάστημα κατακτάει τη νέα και αφελή καρδιά της ένας άλλος άντρας, τον οποίον τελικά παντρεύεται, ξεχνώντας τη λύπη για το θάνατο του πρώην συντρόφου της. Σε αντίθεση όμως με την Όλγα, η Τατιάνα δεν μπορεί να ξεπεράσει τη θλίψη της και μη ξέροντας τι να κάνει αποφασίζει να επισκεφθεί το σπίτι όπου έμενε παλιά ο Ευγένιος, καθώς ο ίδιος είχε φύγει από το χωρίο, επικυρώνοντας πια με ποιόν είναι τρελά ερωτευμένη. Σε μια συζήτηση μεταξύ των γειτόνων και της οικογένειας της Τατιάνας, αποφασίζουν πως η Τατιάνα δεν είναι πια μικρό παιδί και πως πρέπει να παντρευτεί σύντομα κάποιον, πράγμα το οποίο δεν ήθελε καθόλου η ίδια. Για το λόγο αυτό αποφασίζουν να την στείλουν στη μεγάλη Μόσχα στην ξαδέλφη της, έτσι ώστε να μπει στον κοσμικό κύκλο της εποχής και να γνωρίσει υποψήφιους γαμπρούς να παντρευτεί. Η απόφαση αυτή όμως δεν ικανοποιεί καθόλου την Τατιάνα, η οποία αποχαιρετά με λύπη το χωριό της που τόσο αγαπούσε, καθώς δεν είχε καμιά άλλη επιλογή παρά να αναχωρήσει για τη Μόσχα.

Έτσι, η Τατιάνα φθάνει στην όμορφη Μόσχα, όπου επισκέπτεται την ξαδέλφη της και πριγκίπισσα Αλίνα, η οποία την δέχεται με τεράστια χαρά και την καλωσορίζει στο νέο και υπερπολυτελές καινούριο της σπίτι, χωρίς όμως η Τατιάνα να ικανοποιείται από το νέο της σπίτι. Με τον καιρό, η Τατιάνα παίρνει μέρος σε χορούς και σε διασκεδάσεις της κοσμικής ζωής και γνωρίζει νεαρές κοπέλες από την υψηλή τάξη της Μόσχας, με τις οποίες κάνει πολύ παρέα. Όμως, η Τατιάνα πάλι δεν ικανοποιείται πλήρως από τη ζωή της και βρίσκει ανούσια τα κουτσομπολιά και την κενή κοσμική ζωή, πράγμα το οποί δεν φαινόταν στους άλλους, καθώς η Τατιάνα αποτελούσε μια από τις πιο περιζήτητες νύφες, με πολλές κατακτήσεις.

Με την πάροδο όμως του χρόνου αλλάζουν τα πράγματα, με αποτέλεσμα η Τατιάνα να προσαρμόζεται στην κοσμική ζωή και να δείχνει να την απολαμβάνει αρκετά. Εντωμεταξύ, ο Ευγένιος ύστερα από πολύ καιρό απουσίας, αποφασίζει να επισκεφθεί τη Μόσχα, χωρίς να γνωρίζει όμως ότι η Τατιάνα βρίσκεται πλέον εκεί. Νιώθει ενοχές για το θάνατο του Λένσκι αλλά και τρομερή ανία και πλήξη. Η Τατιάνα, η οποία είχε ήδη παντρευτεί έναν πλούσιο ισπανό πρέσβη στη Ρωσία, έδειχνε πλήρως ευτυχισμένη με την κοσμική ζωή της και σε έναν χορό που είχε διοργανωθεί, έπειτα από ομιλία του πρέσβη με τον Ευγένιο μαθαίνει ο Ευγένιος πως η Τατιάνα είχε παντρευτεί και τη συναντά για πρώτη φορά μετά από πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Η Τατιάνα έμεινε παγερά αδιάφορη και ψυχρή απέναντι στον Ευγένιο και δεν αντάλλασσαν καμία σχεδόν κουβέντα, διατηρώντας η Τατιάνα μια ανέκφραστη και υπεροπτική στάση. Το γεγονός αυτό έκανε τον Ευγένιο να ξαφνιαστεί σε τεράστιο βαθμό και να αναρωτηθεί αν όντως η κοπέλα που είχε δει ήταν η Τατιάνα, αφού δεν είχε καμία σχέση αυτή η ψυχρή και διάφορη κοπέλα με την θερμή και ερωτευμένη Τατιάνα που γνώριζε παλιά. Ύστερα λοιπόν από διάφορες συναντήσεις τους ο Ευγένιος ένιωθε αμήχανος μπροστά στην παγωμένη Τατιάνα, η οποία είχε αλλάξει σε μέγιστο βαθμό και είχε ενταχθεί στον κοσμικό κύκλο, μη κρατώντας τίποτα από

τον παλιό χαρακτήρα που ο ίδιος γνώριζε και διατηρώντας αυτόν τον αδιάφορο τόνο ακόμα και στις σπάνιες συζητήσεις της με τον Ονέγκιν.

Τα γεγονότα αυτά έκαναν τον Ευγένιο να αντιληφθεί πως ήταν παράφορα ερωτευμένος με την Τατιάνα και να νιώσει καταρρακωμένος από τη συμπεριφορά της απέναντί του. Έτσι, βυθισμένος στον πόνο του, αποφασίζει να της γράψει ένα γράμμα ώστε να της εξομολογηθεί τον έρωτα και την αγάπη που τρέφει προς αυτήν. Στο εξομολογητικό αυτό και δακρύβρεχτο γράμμα κατανοεί την αλλαγή του χαρακτήρα της Τατιάνας, κατανοεί τις πράξεις του και κάνει αυτοκριτική αναγνωρίζοντας τα πολλαπλά σφάλματα τα οποία έπραξε στο παρελθόν, αλλά πάνω απ' όλα της εξομολογείται τον έρωτά του, τον οποίο δεν μπορεί να εκφράσει με καμία λέξη στον κόσμο, ζητώντας της να δείξει κάποιο σημάδι γιατί αυτήν την κατάσταση δε θα μπορούσε να την αντέξει η ψυχή του. Έτσι όπως ο ίδιος δεν είχε απαντήσει αμέσως στο γράμμα που του είχε στείλει η Τατιάνα παλιότερα, έτσι και η Τατιάνα δεν απαντά αμέσως στην επιστολή του Ευγένιου, κάνοντάς τον να αμφιβάλλει αν τη διάβασε.

Αφού ο Ευγένιος δεν μπορούσε να αντέξει άλλο την παρούσα κατάσταση, επισκέπτεται ο ίδιος το σπίτι της Τατιάνας. Μόλις μπαίνει τη βλέπει να διαβάζει ένα γράμμα βουρκωμένη, με τα δάκρυα να τρέχουν στα μάγουλά της. Όταν τη βλέπει τρέχει να δει τι συμβαίνει και βλέπει το πρόσωπό της «αναστημένο» και μπορούσε να δει ξανά τον έρωτά της προς αυτόν. Αποφασίζει να του μιλήσει και παραδέχεται τον πόνο που είχε ζήσει όταν την είχε απορρίψει παλιότερα, αφήνοντας ένα υπονοούμενο πως ήταν τώρα η σειρά της για εκδίκηση. Αρχίζει να αναρωτιέται γιατί δείχνει ξαφνικά τόσο ενδιαφέρον για αυτήν και υποθέτει πως αυτό προκλήθηκε από το γεγονός ότι αυτή ανήκει πλέον στον αριστοκρατικό κύκλο της πόλης. Σημειώνει πως παλιότερα είχε σεβαστεί τη νιότη της με την ειλικρινή του απάντηση, ενώ τώρα της αναστατώνει ξανά την καρδιά. Παραδέχεται ότι αν και είχε συναντήσει μια κρύα απάντηση όταν του εκμυστηρεύτηκε τον πόνο της, δεν θα σταματήσει ποτέ να τον αγαπάει και ότι θα παρατούσε τα πάντα για ένα σπίτι στο χωριό όπου θα ζούσαν οι δυο τους ευτυχισμένοι. Τέλος, εξομολογείται ότι τον αγαπάει πολύ, όμως έχει ήδη παντρευτεί και έχει δώσει το λόγο της, τον οποίο δεν πρόκειται να αθετήσει, με αποτέλεσμα να του λέει ότι δεν θα μπορούν ποτέ να είναι μαζί, φεύγοντας και αφήνοντας τον Ευγένιο καταρρακωμένο σαν να τον έχει χτυπήσει κεραυνός, τελειώνοντας έτσι το έργο.

Σχόλιο Ντοστογιέφσκι ισχυρίστηκε όταν διάβασε το έργο πως θα πρέπει να ονομαστεί Τατιάνα αντί για Ευγένιος Ονέγκιν, καθώς έλεγε ότι ηθικά έχει κερδίσει η Τατιάνα και όχι ο Ευγένιος. Αφού διάβασα και ανέλυσα το μυθιστόρημα, κρίνω πως ουσιαστικά η Τατιάνα δε νίκησε, ούτε ο Ευγένιος. Παρ' όλο που τελικά η Τατιάνα δίνει ένα μάθημα στον Ευγένιο, και οι δύο δεν είναι ικανοποιημένοι από την εξέλιξη της ιστορίας, καθώς η Τατιάνα τον αγαπάει αλλά δεν μπορεί να είναι μαζί του και ο Ευγένιος χάνει την μοναδική γυναίκα που αγάπησε. Ακόμη, οι πράξεις του Ευγένιου έχουν καθορίσει την τροπή της ιστορίας και στο τέλος η μόνη διαφορά μεταξύ των δυο τους είναι ότι η Τατιάνα είναι παντρεμένη με κάποιον ο οποίος δεν την

ολοκληρώνει ψυχικά ενώ ο Ευγένιος είναι μόνος. Συμπερασματικά, ηθικός νικητής του έργου δεν είναι κανείς και άρα η μετονομασία του δεν κρίνεται απαραίτητη.

Στοιχεία ρεαλισμού και ρομαντισμού

Ρομαντισμός: Ο ρομαντισμός αποτελεί καλλιτεχνικό κίνημα που αναπτύχθηκε στα τέλη του 18ου αιώνα στη Δυτική Ευρώπη. Αναπτύχθηκε αρχικά στη Μεγάλη Βρετανία και τη Γερμανία, για να εξαπλωθεί αργότερα κυρίως στη Γαλλία και την Ισπανία. Καταρχήν αποτέλεσε λογοτεχνικό ρεύμα, ωστόσο επεκτάθηκε τόσο στις εικαστικές τέχνες όσο και στη μουσική. Ακολούθησε ιστορικά την περίοδο του διαφωτισμού και αντιτάχθηκε στην αριστροκρατία της εποχής. Συνδέθηκε μάλιστα ισχυρά, με τις ιδέες του Ζαν Ζακ Ρουσσώ. Κύριο χαρακτηριστικό του ρομαντισμού αποτελεί η έμφαση στην πρόκληση ισχυρής συγκίνησης μέσω της τέχνης καθώς και η μεγαλύτερη ελευθερία στη φόρμα, σε σχέση με τις περισσότερο κλασικές αντιλήψεις. Ο ρομαντισμός εμφανίστηκε ως αντίδραση στον κλασικισμό. Οι ρομαντικοί λογοτέχνες είναι εξιδανικευτές των πραγμάτων και χρησιμοποιούν το ρομαντισμό ως μέσο για να αντιτάξουν την ευαισθησία στη λογική, ενώ χαρακτηρίζονται από φαντασία και έντονο λυρικό στοιχείο στην ποίησή τους. Ο ρομαντισμός εκφράζει την υποκειμενικότητα και αναδεικνύει όχι μόνο το άτομο, αλλά και το τι κρύβεται πίσω από το πρόσωπο αυτό και από τα γεγονότα.

Ρεαλισμός: Στα μέσα του 19ου αιώνα ορισμένοι καλλιτέχνες αρχίζουν να απορρίπτουν τον αισθηματισμό του ρομαντισμού και επιδιώκουν να απεικονίσουν ξανά τη ζωή με ρεαλιστικό τρόπο. Γίνεται προσπάθεια να αναπαρασταθεί η πραγματικότητα, όσο βέβαια αυτό είναι δυνατόν, δηλαδή να προβληθούν τα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά και ψυχολογικά στοιχεία της εποχής. Οι ρεαλιστές λογοτέχνες παρουσιάζουν ορισμένα στοιχεία ρομαντισμού, παρουσιάζεται όμως σε πολλούς από αυτούς η κριτική διάθεση (κριτικός ρεαλισμός), στον οποίο παίρνουν θέση εκφράζοντας τη γνώμη τους. Σε αντίθεση με το ρομαντισμό, ο οποίος αναδεικνύει το άτομο, ο ρεαλισμός απεικονίζει τι συμβαίνει στο σύνολο ανθρώπων. Οι ρεαλιστές έχουν έντονη την επιθυμία για εθνικό προσδιορισμό και συχνά παρουσιάζουν τα ιδιαίτερα γνωρίσματα των διαφόρων εθνικοτήτων, την

κοσμοαντίληψη και τον τρόπο ζωής. Υπάρχουν και άλλα είδη ρεαλισμού, όπως για παράδειγμα ο ψυχολογικός ρεαλισμός.

Κεφάλαιο Πρώτο

→ Μότο: ρεαλισμός

Σελίδα 21:

→ «Αλλά Θεέ μου… τι ανία»: στοιχείο ρομαντισμού. Η ανία και η πλήξη αποτελούν κύριο γνώρισμα των ρομαντικών, ενώ συναντάται πολλές φορές στον Ευγένιο Ονέγκιν.
→ «με ύφος πένθιμο»: ρομαντισμός, θλίψη και απόγνωση για την κατάσταση του Ευγένιου αφού φροντίζει τον άρρωστο θείο, άλλο κύριο γνώρισμα των ρομαντικών

Σελίδα 22:

→ «Ρουσλάν και Λουντμίλλα»: ρεαλισμός, έργα Πούσκιν
→ «ο πατέρας του ζούσε… καταστραμμένος»: ρεαλισμός, περιγράφεται η οικονομική κατάσταση των φτωχών της εποχής

Σελίδα 23:

→ «τέλεια μοντέρνα… γοητεία»: ρεαλισμός, περιγράφεται η μόδα της εποχής, η εκμάθηση των γαλλικών και τα χαρακτηριστικά των αριστοκρατικών
→ «να συνομιλεί… σοφίες»: ρομαντισμός, ευελιξία Ευγένιου

Σελίδα 24:

→ «Δεν είναι… κλασικά»: ρομαντισμός
→ «ήξερε λατινικά»: ρεαλισμός (εκμάθηση σε σχολεία), ρομαντισμός (μόρφωση Ευγένιου)
→ «Γιουβενάλε»: ρεαλισμός, ρωμαίος ποιητής
→ «της γης τον οχετό»: ρομαντισμός, θλίψη
→ «Άνταμ Σμιθ»: ρεαλισμός, άγγλος οικονομολόγος που επηρέασε ανθρώπους με τις θεωρίες του

Σελίδα 26: αποτελεί ολόκληρη στοιχείο ρομαντισμού, καθώς περιγράφεται ο χαρακτήρας του Ευγένιου

Σελίδα 27:

→ «Εδώ χορός… το θηρίο»: ρομαντισμός, κοσμική ζωή Ευγένιου
→ «καπέλο αλά Μπολιβάρ»: ρεαλισμός, μόδα εποχής
→ «ουσάρος»: ρεαλισμός, στρατιωτικοί εποχής
→ «το κρασί… ανανά»: ρεαλισμός, διατροφή υψηλής κοινωνίας

Σελίδα 28:

→ XVII-XVIII: αποτελούν όλα ρεαλισμό, καθώς περιγράφονται τα θέατρα της εποχής και διάσημοι καλλιτέχνες της εποχής

Σελίδα 30:

→ «Δείτε τη λυπημένη έκφραση… σιωπηλά»: ρομαντισμός, ψυχισμός και θλίψη Ευγένιου

Σελίδα 31: ρομαντισμός, θλίψη και ανία Ονέγκιν

Σελίδα 32:

→ «Θα μεταδώσω άραγε… νύχια των ποδιών»: ρεαλισμός, μόδα των πλουσίων και πολυτέλεια
→ «Ρουσσώ… Γκριμ»: ρεαλισμός, συγγραφείς

Σελίδα 33:

→ «Ο Ευγένιος… κι αυτή»: ρομαντισμός, εμφάνιση Ευγένιου
→ «Όμως… λεξικά»: ρεαλισμός, περιγράφονται ξενικά στοιχεία περασμένα στη ρωσική ζωή

Σελίδα 34:

→ «Μπροστά σε σπίτια… στιλ»: ρομαντισμός, ομορφιά πόλης
→ «Μπαίνει… ακολουθούν»: ρεαλισμός, χοροί εποχής

Σελίδα 35:

→ «Κι εσείς μανάδες… φυλάει»: ρεαλισμός, εγκληματικότητα εποχής
→ «Αν σ'όλη… παιδεύομαι»: ρομαντισμός

Σελίδα 36- 37: αποτελούν στοιχεία ρομαντισμού, καθώς περιγράφεται η ομορφιά των γυναικών

Σελίδα 39:

→ XXXVII: ρομαντισμός, πλήξη
→ «Στα σαλόνια… προσοχή»: ρομαντισμός, ανία

Σελίδα 43:

→ «Μες στην ψυχή… συλλογισμένος»: ρομαντισμός, θλίψη
→ «οδό Μιλιόνα/ Τορκουάτο Τάσσο»: ρεαλισμός (οδός/ ποιητής)

Σελίδα 44:

→ XLIX: ρεαλισμός, ιταλικό ειδύλλιο

Σελίδα 45:

→ «Οι δανειστές… έβαλε»: ρεαλισμός, δανειστές
→ «Το θείο… βρώση»: ρομαντισμός, θάνατος θείου

Σελίδα 46:

→ «Και επιτέλους είδε… πίστη»: ρομαντισμός, πλήξη

Σελίδα 47:

→ «dolce farniente/ Μπάιρον »: ρεαλισμός(άγγλος ποιητής)

Σελίδα 48:

→ «Καμία!... δοκιμάσει»: ρομαντισμός, μαρτύριο αγάπης

Σελίδα 49:

→ «Νέβας»: ρεαλισμός, ποταμός Ρωσίας

Κεφάλαιο Δεύτερο

→ Μότο: ρεαλισμός

Σελίδα 51:

→ I: ρομαντισμός, ειδυλλιακό τοπίο

Σελίδα 52:

→ «χασμουριόταν… μύγες έπιανε»: ρομαντισμός, ανία

Σελίδα 53:

→ Είναι και μασόνος… κόκκινο»: ρεαλισμός, θρησκευτικές αιρέσεις

Σελίδα 54:

→ VI: ρομαντισμός, παρουσιαστικό και χαρακτήρας Λένσκι

Σελίδα 55:

→ «Και της δόξας… καρδιά»: ρομαντισμός

Σελίδα 56:

→ «Στα γλέντια… το κρασί»: ρομαντισμός

Σελίδα 57:

→ «Τους προκαλούσε ανία φοβερή»: ρομαντισμός
→ «Κάναν μαζί… κολλητοί»: ρομαντισμός, κολλητή παρέα

Σελίδα 58:

→ «Μερικούς… εκτιμούσε»: ρομαντισμός
→ «Ας συγχωρούμε… πυρετό της»: ρομαντισμός

Σελίδα 59:

→ «Αλλά τα πάθη… μυαλά»: ρομαντισμός
→ «Πνίγοντας… αναστεναγμό»: ρομαντισμός, θλίψη

Σελίδα 61:

→ «Τρελή… δοσμένη»: ρομαντισμός
→ «αιώνια θλίψη»: ρομαντισμός, θλίψη
→ «Ξεχυλίζοντας… χάρη»: ρομαντισμός, ομορφιά Όλγας

Σελίδα 62:

→ «Αυτή… θαμπά»: ρομαντισμός,
→ «Γλυκιά… παράστημα»: ρομαντισμός, Όλγα
→ «Βαριέμαι μέχρι θανάτου»: ρομαντισμός, πλήξη

Σελίδα 63: αποτελεί ολόκληρη στοιχείο ρομαντισμού, αφού γίνεται η προσωπογραφία της Τατιάνας και σκιαγραφούνται τα χαρακτηριστικά της κεντρικής ηρωίδας

Σελίδα 64:

→ «Και βαριόταν… παιχνίδια»: ρομαντισμός, ανία

Σελίδα 65:

→ «Αν και από μόδα λίγο καθυστερημένος»: ρεαλισμός, αδιαφορία για μόδα

Σελίδα 66:

→ «Ούτε γιατί… ταίριαζε»: ρεαλισμός
→ «Όπως αυτός… τελευταία»: ρεαλισμός, αδιαφορία για μόδα
→ «Από ψηλά… αλήθεια»: ρομαντισμός

Σελίδα 67:

→ «Πράσκοβα Πολίνα»: ρεαλισμός
→ «Και το Ν… προφορά»: ρεαλισμός, συνήθειες εποχής

Σελίδα 68:

→ «Διατηρούσαν στη ζωή τους… ή το αξίωμα»: ρεαλισμός. Στο σημείο αυτό περιγράφονται ρωσικές παραδόσεις και εθνικές γιορτές

Σελίδα 69:

→ «Οτσάκοβ»: ρεαλισμός, τουρκικό φρούριο το οποίο το πήραν οι Ρώσοι το 1788

Σελίδα 70:

→ «Όταν τη μάνα… θάψει»: ρομαντισμός, ιδέα του θανάτου

Κεφάλαιο Τρίτο

→ Μότο: ρεαλισμός

Σελίδα 74:

→ «Να δω… λοιπά;»: ρομαντισμός, έρωτας
→ «Με τη γνωστή… βυσσινάδα»: ρεαλισμός, ρωσική φιλοξενία

Σελίδα 75:

→ « Μα, βρε Ονέγκιν… Όχι, τα ίδια»: ρομαντισμός, πλήξη Ευγένιου
→ «Σβετλάνα… Βαν Ντάικ η Μαντόνα»: ρεαλισμός

Κεφάλαιο 76:

→ «Όσο για… αποφασίσει»: ρεαλισμός, προξενιά εποχής
→ «Η φαντασία της καιρό… πλήξη»: ρομαντισμός, θλίψη και πλήξη

Σελίδα 77:

→ «Μόνο κατάθλιψη… νυχτερινές»: ρομαντισμός, ανία
→ «Ιουλία Βολμάρ… Γκράντινσον»: ρεαλισμός

Σελίδα 78:

→ «ξένη έκσταση, η ξένη θλίψη»: ρομαντισμός, λύπη

Σελίδα 79:

→ «Της Βρετανικής… αμέτρητες παραξενιές»: ρεαλισμός, αγγλικά λογοτεχνικά έργα
→ «Απλά μόνο… ήθη τα παλιά»: **στοιχείο κλασικού**, αναφορά στο παρελθόν

Σελίδα 80:

→ «Τη δυστυχία… εξαθλίωση»: ρομαντισμός, εξαθλίωση και δυστυχία
→ «Ότι μες… γουλιές»: ρομαντισμός, πόνος από έρωτα

Σελίδα 81:

→ «Η ανάσα… δύση»: στοιχείο ρομαντισμού, όψη της φύσης υπό την επήρεια του έρωτα
→ «Η Τατιάνα… δύση»: ρομαντισμός, έρωτας
→ «Ερωτεύτηκες… αιώνια;»: ρομαντισμός, αιώνια αγάπη

Σελίδες 82-83:

→ «Στάματα πια… πεθερά»: ρεαλισμός, έλλειψη επιλογής συντρόφου στα παλιά χρόνια
→ «Αχ, νταντά μου… ξανά!»: ρομαντισμός, αγάπη
→ Επανάληψη 3 φορές του στίχου «Είμ' ερωτευμένη»: ρομαντισμός, βαθύς έρωτας

Σελίδα 84:

→ Γνώρισα… φυσική»: ρομαντισμός, έρωτες του παρελθόντος

Σελίδα 85:

→ XXIV: στοιχείο ρομαντισμού, παράφορος έρωτας Τατιάνας για Ευγένιο
→ «Η κοκέτα… παιδάκι»: ρομαντισμός, ερωτευμένη και αυθόρμητη Τατιάνα

Σελίδα 86:

→ «Δε διάβαζε… γαλλικά»: ρεαλισμός, κοινωνικά χαρακτηριστικά εποχής
→ «Και μήπως… ρωσικά;»: ρεαλισμός, υπεράσπιση των ρωσικών έναντι των γαλλικών τα οποία επικρατούσαν εκείνη την εποχή

Σελίδα 87:

→ «Μπογκτάνοβιτς»: ρεαλισμός, ρώσος ποιητής και μεταφραστής από τα γαλλικά

Σελίδα 88:

→ «Που μοιάζει… μουσική»: ρεαλισμός, έργο του Βέμπερ

Γράμμα της Τατιάνας στον Ονέγκιν: αποτελεί ολόκληρο στοιχείο ρομαντισμού με πιο έντονα τα σημεια:

→ Στο χωριό… βαριέστε»
→ «Ή ήταν… βρεθώ»
→ «Μόλις μπήκες… αυτός»
→ «Δεν ήσουν συ… ξανά»
→ «Σε περιμένω… πια»

Σελίδα 93:

→ «Αλλά η μέρα… έχει δει»: ρομαντισμός, ανυπομονησία Τατιάνας για απάντηση Ευγένιου

Σελίδα 94:

→ «Και ξέπνοη… παγκάκι»: ρομαντισμός, αδυναμία Τατιάνας

Σελίδα 96:

→ «Περίμεν' η Τατιάνα… καημός»: ρομαντισμός, ακράτητος έρωτας Τατιάνας

Κεφάλαιο Τέταρτο

→ Μότο: ρεαλισμός

Σελίδα 100:

→ «Ποιος… βέρες»: ρομαντισμός, ανία
→ «Απογοητευόταν… ευθυμία»: ρομαντισμός, πλήξη

Σελίδα 101:

→ «Ο Ονέγκιν… παλιά»: ρομαντισμός, συγκίνηση και μελαγχολία

Σελίδα 102:

→ «Να μοιραστείτε τις μέρες μου… μπορούσα»: ρομαντισμός, θλιβερή ζωή Ευγένιου

Σελίδα 103:

→ «Όμως εγώ… αξίζει»: ρομαντισμός, βαρετή ζωή
→ «Μόλις σας συνήθιζα… αντιπαθούσα»: ρομαντισμός, συνήθεια- ανία
→ «Τι μπορεί… μένει»: ρομαντισμός, αγάπη Ονέγκιν για γυναίκες
→ «Θυμωμένος… σκληρό;»: στοιχείο ρομαντισμού, απόρριψη Τατιάνας από τον Ευγένιο

Σελίδα 104:

→ «Χωρίς να βλέπει… σ' αυτό»: ρομαντισμός, ηθική καταρράκωση Τατιάνας

Σελίδα 105:

→ «Οι φίλοι… εκτίμηση»: ρεαλισμός, αναφορά σε κοινωνικές σχέσεις των πλουσίων της εποχής

Σελίδα 107:

→ «Τη νεαρή ψυχή… λύπη»: ρομαντισμός, πόνος νεαρής ψυχής

Σελίδα 108:

→ «Αλίμονο… σωπαίνει»: ρομαντισμός, κατάρρευση Τατιάνας

Σελίδα 109:

→ XXVI- XXVII: αποτελούν ολόκληρα στοιχεία ρομαντισμού, καθώς περιγράφεται ο έρωτας της Τατιάνας

Σελίδα 110:

→ «Στο πρώτο φύλλο… απαντήσεις»: ρεαλισμός, τρόπος γραφής εκείνη την εποχή

Σελίδα 111:

→ «Απ' του άλλου… πένα»: ρεαλισμός, ποιητής και ζωγράφος
→ «Γιαζίκοβ»: ρεαλισμός, ρώσος ποιητής

Σελίδα 112:

→ «Όμως σιγά… αυστηρός»: ρεαλισμός, υπαινίσσεται τον Βίλχεμ Κιουχελμπέκερ

Σελίδα 113:

→ «Βαριεστημένος… λίμνη»: ρομαντισμός, πλήξη

Σελίδα 114:

→ «Σαν τον τραγουδιστή Γιουλνάρ»: ρεαλισμός, τραγουδιστής

Σελίδα 115:

→ «Του χρόνου… τώρα»: ρομαντισμός, ανία

Σελίδα 116:

→ «Στα κόκκινα… βυθίζεται»: ρομαντισμός, ομορφιά φύσης
→ «Να τα βιβλία… διάβασε»: ρεαλισμός, πολύγραφος Γάλλος, πολιτικός και συγγραφέας

Σελίδα 117:

→ «Του Τσάιλντ Χάρολντ… τεμπελιά»: ρεαλισμός, ποίημα του Λόρδου Μπάιρον
→ «Της χήρας… ευλογημένο»: ρεαλισμός, ακριβά κρασιά

Σελίδα 118:

→ «Μπορντώ»: ρεαλισμός, γαλλικό κρασί

Σελίδα 119:

→ «Άκρας υγείας… ωραίο!»: ρομαντισμός, ομορφιά Όλγας
→ «Έπειτα ξανά… έρωτας!»: ρομαντισμός, έρωτας του Λένσκι προς την Όλγα

Σελίδα 120:

→ «Ήταν όλο χαρά… ευδαιμονίας»: ρομαντισμός, αγάπη
→ «Το ατελείωτο… όνειρό του»: ρομαντισμός, πλήξη

→ «Λαφονταίν»: ρεαλισμός, γερμανός μυθιστοριογράφος
→ «Κι αφήνεται… ανθό»: ρομαντισμός, μέθη από τον έρωτα

Κεφάλαιο Πέμπτο

→ Μότο: ρεαλισμός

Σελίδα 121:

→ «Μες στο πρωί… αστραφτερό»: ρομαντισμός, ομορφιά της φύσης

Σελίδα 123:

→ «Και των Φώτων… εκστρατείες»: ρεαλισμός, μαντική της εποχής

Σελίδα 124:

→ «Ήρθαν οι γιορτές… τελειώνει»: ρομαντισμός, γιορτινό περιβάλλον

Σελίδα 125:

→ «Η Τατιάνα… πεπρωμένο»: ρομαντισμός, περιέργεια Τατιάνας για το τι θα δειχνόταν
→ «Βγήκε… μελωδιών»: ρεαλισμός, τελετουργίες των μαντών

Σελίδα 126:

→
→ «Λελ»: ρεαλισμός, σλαβονικός θεός του έρωτα

Όνειρο Τατιάνας: αποτελεί ολόκληρο στοιχείο ρομαντισμού και προοικονομεί το θάνατο του Λένσκι

Σελίδα 132:

→ «Πάει… έγινε όμως»: ρεαλισμός

Σελίδα 134:

→ «Κατέφθασε… κάτοχος»: ρεαλισμός
→ «Να κι ο… Φλιάνοβ»: ρεαλισμός
→ «Ταμπόβ»: ρεαλισμός

Σελίδα 136:

→ «Τους καθίζουν… δε σηκώνει»: ρομαντισμός, θλίψη
→ «Τσιμλιάνσκι»: ρεαλισμός, ακριβό κρασί

Σελίδα 138:

→ «Στην ψυχή του… λύπηση»: ρομαντισμός, λύπη
→ «Της ανίας… παιδιά»: ρομαντισμός, ανία

Κεφάλαιο Έκτο

→ Μότο: ρεαλισμός, ποιητής ιταλικής αναγέννησης

Σελίδα 143:

→ «Ο Ονέγκιν… πλαντάξει»: ρομαντισμός, πλήξη

Σελίδα 144:

→ «Και της Όλγας… Διάνας»: ρομαντισμός, θλίψη της Όλγας
→ «Την συντάραξαν… ευτυχία»: ρομαντισμός, ανήμπορη και θλιμμένη Τατιάνα

Σελίδα 145:

→ «Regulus»: ρεαλισμός, θεός της τιμιότητας

Σελίδα 146:

→ VI: αποτελεί ολόκληρο στοιχείο ρομαντισμού, καθώς περιγράφει το χαρακτήρα του Ευγένιου
→ «Όπως σας έλεγα… συλλαβίζει»: ρομαντισμός, καλή ζωή, γαλήνη

Σελίδες 147-148:

→ «Δεν ήταν ευχαριστημένος… συμπεριφορά του»/ X: στοιχεία ρομαντισμού, αυτοκριτική του Ευγένιου

Σελίδα 149:

→ «Έτρεξε προς… δηλαδή»: ρομαντισμός, ομορφιά Όλγας

Σελίδα 150:

→ «Όλα τα συναισθήματα… καλά»: ρομαντισμός, αποχαιρετά ο Λένσκι της Όλγα για τη μονομαχία

Σελίδα 151:

→ «Την Τατιάνα… μαντεύει»: ρομαντισμός, μαράζι Τατιάνας
→ «Όμως ήταν αργά… ξεριζωνόταν»: ρομαντισμός, υποψία Βλαδίμηρου για την ήττα του στη μονομαχία

Σελίδα 152:

→ «Όμως μόνο μια… αναπαυτεί»: ρομαντισμός
→ «Ντελβίγκ»: ρεαλισμός, ποιητής και στενός φίλος του Πούσκιν

Σελίδα 153:

→ «Θα με ξεχάσει… άφησε»: ρομαντισμός

Σελίδα 155:

→ «Δεν επέτρεπε… αυτή»: ρεαλισμός, τυπικά και κανόνες των μονομαχιών εκείνη την εποχή

Σελίδα 157:

→ «Βρήκε… φωτιά»: ρομαντισμός, θάνατος του Βλαδίμηρου

Σελίδα 160:

→ «Ίσως… λαών»: ρομαντισμός

Σελίδα 161:

→ «Υπάρχει ένα μέρος… απλό»: ρομαντισμός

Σελίδα162:

→ «Και το βέλο… μάτια»: ρομαντισμός, θλίψη

Σελίδα 163:

→ «Όνειρα… να' ναι;»: ρομαντισμός

Κεφάλαιο Έβδομο

→ Μότο: ρεαλισμός

Σελίδα 165:

→ «Από της άνοιξης… σιωπά»: ρομαντισμός, εικόνες της φύσης

Σελίδα 166:

→ «Μήπως… σκοτεινό;»: ρομαντισμός, θλίψη, ανία

Σελίδα 167:

→ «Λέβσιν»: ρεαλισμός, οικονομολόγος
→ «Κι εσείς… οικεία»: ρομαντισμός

→ «Ζούσε ζωή ερημίτη… θλιμμένη»: ρομαντισμός, θλιμμένη ζωή Ευγένιου

Σελίδα 168:

→ «Ανάμεσα… πηγή»: ρομαντισμός

Σελίδα 169:

→ «Καημένε Λένσκι… βδελυρό»: ρομαντισμός, αδιαφορία Όλγας για το θάνατο του Λένσκι

Σελίδα 170:

→ «Όμως η Τατιάνα… θλιβερή»: ρομαντισμός, θλίψη Τατιάνας

Σελίδα 171:

→ «Στη μοναξιά… μισήσει»: ρομαντισμός, θλίψη, μοναξιά Τατιάνας και μίσος για τον Ευγένιο

Σελίδα 173:

→ «Και του Βύρωνα… σφιχτά»: ρεαλισμός

Σελίδα 174:

→ «Επιτέλους μόνη… πνίγει»: ρομαντισμός, κλάμα Τατιάνας

Σελίδα 178: ρομαντισμός, η Τατιάνα αποχαιρετά με θλίψη το χωριό της και αναχωρεί για Μόσχα

Σελίδα 180:

→ «Αντίο… μάτια»: ρομαντισμός, δάκρυα Τατιάνας

Σελίδα 182: αποτελεί ολόκληρη ρεαλισμό, καθώς περιγράφει τη Μόσχα

Σελίδα 184:

→ «Σαν γεράσεις… καημένη»: ρομαντισμός

Σελίδα 185:

→ «Την τεθλιμμένη της μορφή»: ρομαντισμός, θλίψη

Σελίδα 187:

→ «Τις ακούει… κανέναν»: ρομαντισμός, η Τατιάνα ακόμα νιώθει θλίψη

Σελίδα 190:

→ «Η Τατιάνα… σιχαίνεται»: ρομαντισμός, η Τατιάνα σιχαίνεται την κοσμική ζωή

Κεφάλαιο Όγδοο

→ Μότο: ρεαλισμός

Σελίδα 194:

→ «Ντερζάβιν»: ρεαλισμός, ρώσος ποιητής

Σελίδα 195:

→ «Λενόρα: ρεαλισμός, γνωστή μπαλάντα

Σελίδα 196:

→ VI: ρομαντισμός, η Τατιάνα προσαρμόζεται πλήρως στην κοσμική ζωή

Σελίδα 197:

→ Τον Μελμότη… παλικάρι»: ρεαλισμός

Σελίδα 198

→ «Όμως τι θλίψη… ψυχής»: ρομαντισμός, ματαιότητα ζωής

Σελίδα 199:

→ «Ο Ονέγκιν… καμιά»: ρομαντισμός, ανούσια και θλιβερή ζωή Ονέγκιν»
→ «Τσάτσκι»: ρεαλισμός, ήρωας παραμυθιού

Σελίδα 201:

→ «Που με τον Ισπανό πρέσβη μιλάει»: **αναχρονισμός**, καθώς εκείνη την εποχή δεν υπήρχε ισπανική πρεσβεία στην Μόσχα

Σελίδα 202: αποτελεί ολόκληρη στοιχείο ρομαντισμού, καθώς η Τατιάνα μένει παγερά αδιάφορη στην όψη του Ευγένιου

Σελίδα 206:

→ «Όμως τον Ονέγκιν… καλή»: ρομαντισμός, έρωτας Ονέγκιν για Τατιάνα

Σελίδα 207:

→ «Σαν ήτανε μικρή… ειρηνικά»: ρομαντισμός

Σελίδα 209:

→ XXX: ρομαντισμός, αλόγιστος έρωτας του Ονέγκιν για την Τατιάνα

Σελίδα 209:

→ XXXII: ρομαντισμός, ο Ευγένιος πονάει

Γράμμα του Ευγένιου προς την Τατιάνα: αποτελεί ολόκληρο στοιχείο ρομαντισμού, με αποκορύφωμα τις εκφράσεις:

→ «Τη λευτεριά μου την καταραμένη»
→ «Όχι, να σας… μακαριότητα»
→ «Αλλά να παρατείνω… θα σας δω»
→ «Να βασανίζεσ' απ' της… ματιά!»

Σελίδα 211:

→ XXXIII: ρομαντισμός, ανυπομονησία Ονέγκιν

Σελίδα 212:

→ «Χωρίς να διαλέγει… Φοντανέλ»: ρεαλισμός, λογοτέχνες- ποιητές

Σελίδα 213:

→ XXXVI, XXXVII: ρομαντισμός, ο Ευγένιος βλέπει παντού την Τατιάνα, ακόμα και στα όνειρά του

Σελίδα 215:

→ «Η πριγκίπισσα… τρεμάμενα»: ρομαντισμός, αισθήματα Τατιάνας για Ονέγκιν
→ «Παρασυρμένος από λύπηση και έλεος»: ρομαντισμός
→ «Όλα τα ειδ' εκείνη… ξανά»: ρομαντισμός, η Τατιάνα "αναστήθηκε"

Σελίδα 217: αποτελεί ολόκληρη στοιχείο ρομαντισμού, αφού η Τατιάνα ανοίγει την καρδιά της στον Ευγένιο

Σελίδα 218:

→ XLVI: ρομαντισμός, η Τατιάνα δε θα σταματήσει ποτέ να τον αγαπάει
→ «Σας αγαπώ… άλλωστε»: ρομαντισμός, τον αγαπάει
→ «Αλλά σ' άλλον… αιώνια»: ρομαντισμός, απόρριψη Ευγένιου από την Τατιάνα

Σελίδα 219:

→ «Εκείνη έφυγε… ωκεανός!»: ρομαντισμός, ο Ευγένιος καταρρακώθηκε από την απάντηση της Τατιάνας

Βιβλιογραφία

- ✓ Βιβλίο: «Ευγένιος Ονέγκιν», Συγγραφέας: Αλεξάντρ Πούσκιν, Εκδόσεις: Καστανιώτη, Κλασική Βιβλιοθήκη
- ✓ www.wikipedia.gr
- ✓ www.poushkin.com
- ✓ www.e-erevna.gr
- ✓ www.biblionet.gr